

Tyrnävän 15.1.2020 ideapajan kooste

Mikä asia on huonosti, puuttuu tai on selkeä epäkohta (miinukset)

3 eniten ääniä saanutta: Lisää pyöräteitä, reuna-alueiden kylien kehitys ja julkinen liikenne

- Lisää pyöräteitä (13 ääntä)
- Liikennejärjestelyt voisi olla paremmat (pyörätiet, valot) (1 ääni)
- Pyöräilyreitistön parantaminen (2 ääntä)
- Kevyenliikenteen väyliä lähinnä pyöräilyyn
- Kevyenliikenteen verkosto ja pistot naapurikuntiin (reististöt) (2 ääntä)
- Yhdysreitit kylien välillä + kylien ja kunnan välillä
- Pyörätiet (2 mainintaa)
- Kevyenliikenteen väylien puutos valtamaanteiden varrelta (2 mainintaa, 1 ääni)
- Pyöräilymahdollisuudet
- Huonot tiet ja tienpinnat (2 ääntä)
- Reuna-alueiden kylien kehitys (7 ääntä)
- Kylien kehittäminen → hienoja kyläsuunnitelmia olemassa → jatkojalostus kunnan kanssa
- Ikävä tapa korostaa eri alueiden eriarvoisuutta (keskusta-Markkuu-Murto-Temmes)
- Julkinen liikenne (2 mainintaa, 6 ääntä)
- Hyvät julkiset liikenneyhteydet
- Kahvila (4 ääntä)
- Aasialainen ravintola
- Ravintola ilta-aikaan (lähiruokaa, pienpanimo-oluita, musiikkia, stand.uppia ym. ohjelmaa (1 ääni)
- Iltakahvila - baari
- Yksityinen kuntosali (1 ääni)
- Kunnollinen ja moderni kuntosali ja ryhmäliikunnat (LessMills)
- Kuntosali (2 mainintaa, 2 ääntä)
- Ulkokuntosali (1 ääni)
- Yrityksiä liian vähän (2 ääntä)
- Pienteollisuuden puute (2 ääntä)
- Työpaikat (2 ääntä)
- Liiketilat
- Sopivia liiketiloja
- Palvelut (1 ääni)
- Lämmin huoltoasema (1 ääni)
- Liikennepuisto lapsille
- Uimahalli
- Ajanviettoon paikkoja lisää
- Torielämää voisi vilkastuttaa
- Harrastukset (3 ääntä)
- Hyvinvointi- ja liikunta-alan monipuolinen yritys (sis. ryhmäliikunta)
- Liikuntamahdollisuudet puutteelliset tai rajalliset (kuntosalin välineet vanhoja, jopa vaarallisia) (vähän lajeja mistä valita)
- Työikäisen väestön liikuntamahdollisuudet → vetovastuu kunnalla hyvinvointiteeman alla
- Hiihtoladut
- Liikunta- ja hyvinvointikeskus
- Liian vähän harrastusmahdollisuuksia (2 mainintaa)
- Senioriliikunta → vetovastuu kunnalla hyvinvointiteeman alla
- Virkistyskäyttörakenteet ja reitistöt kaipaavat kunnossapitoa
- Matkailun kehittäminen (2 mainintaa, 2 ääntä)
- Matkailu elinkeinona (yrittäjien esiin nosto, tuotteistaminen) (2 ääntä)
- Tyrnävän maisema kiinalaisin silmin
- Vetovoimaiset matkailukohteet
- Nuorille enemmän kivaa toimintaa, tapahtumia ja retkiä (2 ääntä)
- Nuorille enemmän vapaa-ajan viettopaikkoja (1 ääni)

- Nuorilla liian vähän näkyvyyttä
- Oleskelupaikka klo 15 eteenpäin, jossa voi tehdä esim. läksyjä
- Kiertotalouskeskus / Kierrätyskeskus / kirpputori (2 mainintaa, 1 ääni)
- Kierrätys ei toimi kunnan omissa tiloissa
- Kunnan yksiköistä muovin, lasin ja metallin keräys
- Ruuantuotannon jatkojalostus (1 ääni)
- Tyrnävän puhtaana ruuan tuotannon kehittäminen
- Parempaa kouluruokaa
- Yhteisöllisiä tiloja tms. lisää
- Lisää tiloja yhdistyksille, vaikka ihan oma tila
- Kyläläisten yhteinen olohuone
- Konkreettiset yhteishankkeet (esim. yhdistysten yhteiset)
- Talkootyön organisointi
- Kunnan hankinnoissa ei keskitytä oleellisiin asioihin
- Tyrnävän kunnasta puuttuu kulttuurin työntekijät
- Kirkonkylän viihtyvyys
- Avoin miljö (sekava, umpeenkasvanut ja vailla opasteita)
- Temmeksen tienvarsien rumuus
- Oulujärvässä olisi puuttuva peltojen kasteluun sopiva vesivarasto, josta osan voisi ohjata Tyrnävän läpi jokiin.
- Tyrnävän läpi virtaa Ängleslevän, Tyrnävän ja osin Temmesjoki. Kasvukauden aikana (15.5.-15.9.) joissa ei riitä tarpeeksi kasteluvettä (10v)
- Nahkuri maatuu

Mikä on huipusti, on maailman parasta tai vielä hyödyntämätön mahdollisuus (plussat)

3 eniten ääniä saanutta: Aktiiviset kyläyhdistykset, lukio ja turvallinen lapsiperheille

- Aktiiviset kyläyhdistykset (9 ääntä)
- Aktiivisia kyliä ja yhdistyksiä (ainakin vielä) (2 ääntä)
- Aktiiviset yhdistykset
- Vanhanaikainen yhteisöllisyys pilkahtelee joskus
- Yhteisöllisyys - talkoohenki (4 ääntä)
- Yhteisöllisyys ei ole vielä tyystin kadonnut - se voisi vielä kukoistaa
- Hyvä yhteishenki (2 mainintaa, 1 ääni)
- Hyvä yhteishenki koko kunnassa
- Lukio (2 mainintaa, 7 ääntä)
- Hyvät koulutusmahdollisuudet (koska lukio vieressä)
- Kirjasto (1 ääni)
- Kirjasto (ei ehkä maailman hienoin, mutta kärjessä)
- Hyvän kirjaston käyttäminen hyödyksi nykyistä enemmän (1 ääni)
- Turvallinen lapsiperheille (6 ääntä)
- Turvallinen ympäristö (1 ääni)
- Lakeusmaisema (puhtaus, turvallisuus, terveellisyys, estetiikka - mahdollisuudet) (5 ääntä)
- Joet (3 ääntä)
- Ympäristö (1 ääni)
- Puhdas luonto (1 ääni)
- Maisema (1 ääni)
- Monipuolinen luonto (1 ääni)
- Luonto
- Luonnon läheisyys
- Maaseutu ympäristö ja sen arvostaminen
- Lakeusmaisema
- Avaruus, tilaa hengittää
- Luontopolut
- Muuttolinnut (2 mainintaa), upeat parvet, kurkia, hanhia + muu linnusto
- Maaseutumaisema

- Alkutuotanto (5 ääntä)
- Pohjoisin puhtaan siemenperunan tuotantolaitos (1 ääni)
- Puhdas ruoka
- Kehittyvä maatalous
- Potut
- Hyvät liikenneyhteydet (lentokenttä 30 km, E75 5 km, Oulu 30 km) (2 ääntä)
- Oulun + lentokentän läheisyys (2 ääntä)
- Vähän läpikulkua (vrt. Muhos) - plussa / miinus
- Ihmiset (3 mainintaa, 2 ääntä)
- Aktiiviset / yrittävät ihmiset
- Temmeksen kylä
- Kylät
- Pömilä / yrittäjä (3 ääntä)
- Mahdollisuus kehittää uutta → hyvät puitteet kehittämiselle (1 ääni)
- Potentiaali
- Tyrnävä voi olla isompanakin ihmisen kokoinen
- Tyrnävä on aidosti omanlaisensa
- Vapaamuotoisuus (helppo lähestyä esim. viranhaltijoita)
- Luottamus tulevaisuuteen
- Maaseudun rauha (3 ääntä)
- Mukavan rauhallinen kylä kokonaisuudessaan
- Runsaasti tilaa
- Rauhallinen
- Oma rauha
- Temmeksen jokimaisema ja sen sillat (2 ääntä)
- Kulttuuriperintö (rakennukset) (1 ääni)
- Perinneympäristöt
- Valokuitu (2 ääntä)
- Palveluja suhteellisen hyvin jäljellä
- Kivasti kesätapahtumia
- Jouluna valaisevat isot koristepallot huippua → joka kylälle
- Hyvät ulkoliikuntamahdollisuudet
- Julkinen rakentaminen → huomio estetiikkaan
- Lasten ja nuorten suuri määrä tuo iloa ja elinvoimaa
- Lapset ja nuoret

Yrittäjät-työryhmä

Tärkeimmät havainnot ja toimenpiteet:

- Yhteistyötä tulisi tehdä myös yli kuntarajojen esim. matkailussa. Tarjontaa pitää saada riittävästi. Markkinointi ja brändäys.

Kaikki ideat:

- Alkutuotannosta ja jalostuksesta:
 - Alkutuotanto on vahvaa. Jatkojalostusta kaivataan lisää. Pitäisi jalostaa paikkakunnan tuotteet täällä ruokakauppaan asti. Jatkojalostus nostaa tuotteiden menekkiä. Pitäisi saada alueelle myös isoja jatkojalostajia.
 - Perunan High grade -alustatusta voisi nostaa kuluttajille enemmän esille. Johtuu osaksi siitä, että HG-status on siemenperunoille, ei myyntiperunalle. HG pitäisi saada kaikelle tyrnäväläiselle ruokatuotannolle. HG pitäisi standardisoida → saada oma sertifikaatti. Sidotaan tähän hiilijalanjälki. Voidaan kompensoida muuta hiilijalanjälkeä.
 - Voisiko jatkokehittää Tyrnävä tarjottimella -brändiä.
 - Kokeilu paikalliselle "ruokastandardille" (peruna, maito, liha jne.). Miten suomalaisen ruuan puhtaus ja parhaus standardoidaan? Miten varmistetaan, että taso säilyy?
 - Tuotteiden saatavuus - tuotetaan paljon kaikkea, mutta mistä niitä voi ostaa?

- Voisiko esim. bataattia tuottaa nykyisin Tyrnävällä, kun kasvukausi pitenee.
 - Esim. hampun jatkojalostus. Kasvatetaan jo kuituhamppua - tällekin jatkojalostusta.
 - Maatalouden jatkojalostuksen tutkimuskeskus Tyrnävälle. Toimisi samalla yrityshautomona tällä alalla.
- Matkailusta ja markkinoinnista:
 - Matkailua pitäisi lisätä.
 - Yöpymispaikkoja kaivataan lisää (Tyrnävän keskusta-alueelta puuttuu).
 - Matkailussa lakeus, hiljaisuus, joet. Jokivarsia tulisi raivata esille. Luontomatkailulle löytyisi edellytyksiä. Melontaa ja fatbike vuokrausta tarvittaisiin.
 - Matkailutrendit sellaiset, että mahdollisuuksia olisi Tyrnävällä. (ruoka, luonto, hiljaisuus, linnut). Tässäkin yhteistyö tärkeää, että saadaan valmiita paketteja ja volyymia. Alueella on pieniä toimijoita, joten yhteistyö on ehdoton edellytys.
 - Voisi hakea oppia matkailuun kokeneilta toimijoilta.
 - Lukekaa kirja "Lentävä kirvesmies". Löytyisi ideoita Tyrnävälle.
 - Lapsiperheille matkailussa konkreettista tekemistä, lasten on päästävä kokeilemaan ja tekemään itse. Esim. Markkuulla luontopolku toimintapisteinen.
 - Lähimatkailijoitakin pitäisi houkutelaa Tyrnävälle. Paikat ja tapahtumat eivät ole tuttuja kaikille Oulunkaan alueella.
 - Yhteistyötä tulisi tehdä myös yli kuntarajojen esim. matkailussa. Tarjontaa pitää saada riittävästi. Markkinointi ja brändäys.
 - Siemenperunakeskusta voisi tuoda myös enemmän paikallisten tietoisuuteen (esim. koululaisille).
 - Maatalous ja ruuantuotanto pitäisi saada matkailijoiden nähtäville ja koettavaksi. Esim. nykyajan lapset eivät ole välttämättä käyneet navetassa.
 - Miten aluetta markkinoidaan? Tästä ajetaan usein ohi 4-tietä, miten ohjataan pysähtymään Tyrnävälle? Ruokamatkailu sopisi hyvin alueelle.
 - Temmeksellä pysähtyy jo paljon ulkomaalaisia matkailijoita, miten saadaan viipymään ja lisää tarjontaa matkailijoille? Ja saada imua, miksi matkailija jatkaa Temmekseltä Tyrnävän keskusta.
 - Esim. Shaman Spirit yhteyteen ravintola, jossa tarjotaan paikallista ruokaa. Tai ravintola muualla ja tehtäisiin yhteistyötä Shaman Spiritin kanssa.
 - Yrittäjyydestä:
 - Tilaa yrittäjyydelle on.
 - Yritystoiminnassa ja -tarjonnassa on paljon, josta pitäisi olla ylpeämpi ja nostaa esille enemmän. Mm. paikallinen yritys on ollut pidetty ja odotettu tuote, kun sitä on tarjolla.
 - Lentokenttä ja konttisatama ovat lähellä eli sijainti on mitä parhain ja sitä pitäisi osata hyödyntää.
 - Asenne vähän on, että kaikki pitäisi saada ilmaiseksi. Pitäisi tukea paikallisia yrityksiä ostamalla ja maksamalla palveluista.
 - Uusyrityskeskus hoitaa aloittavien yritysten neuvonnan. Tätä kaivataan kuntaan, nyt palvelu pitää hakea Oulusta asti.
 - Yritysideapankki, jonne idearikkaat tuottavat ajatuksia ja joku toinen voisi hakea näitä toteutukseen. Voisi olla valtakunnallinen ideapankki.
 - Innovaatioryhmästä voisi Tyrnävällä kehittää yrityshautomon. Miten tämä tehtäisiin?

- Yritystiedotkin pitäisi saada vielä paremmin esille. Kun etsit palvelua, löytäisit tuottajan täältä. Tai yritysten yhteinen nettisivusto - tyrnävänyrittäjät.fi (Miten tiedot pysyisivät ajan tasalla?)
 - Voisiko tukea yrittäjyyttä tukemalla asiakkaita alkuvaiheessa siten, että asiakas maksaisi vähemmän ja rahoittaja maksaisi osan "hinnasta". Voisiko olla esim. kuntosalille hyvinvointiprojekti, jossa "ostettaisiin" palveluja. Esim. kunnan sisäinen kuntoiluseteli?
 - Miten madalletaan taloudellista kynnystä ryhtyä yrittäjäksi?
 - Pop up -toimitiloja yrittäjille, missä on helppo ja kohtuu edullista kokeilla yritystoimintaa. Kunnalla jonkin verran tiloja pienimuotoiseen yrittämiseen, mutta isoja tiloja ei niinkään. Talliosakkeita on alueella mietitty.
 - Yrittäjien kohtelussa oltava tasapuolinen.
- Ystävyyskaupunki / -kunta olisi hyvä Tyrnävällä. Tässä voitaisiin tehdä yhteistyötä matkailun ja jatkojalostamisen osalta.

Nuoret-työryhmä

Tärkeimmät havainnot ja toimenpiteet:

- Nuorille enemmän oleskelutiloja niin rauhalliseen olemiseen (esim. läksyjien tekoon) kuin aktiiviseen tekemiseen.
- Nuorten mielipiteitä ja tarpeita kuunnellaan aidosti ja otetaan heidät mukaan.

Kaikki ideat*:

- Lisää työllistymismahdollisuuksia nuorille
 - Olemassa olevien yritysten tulisi markkinoida itseään enemmän ja uskaltaa työllistää nuoria.
 - Lisää yrityksiä
 - Nuorten tasavertainen kohtelu esim. kesätyöpaikkoja täytettäessä
- Läksyjien teko yms rauhallisia oleskelupaikkoja enemmän.
- Nuokkarien aukiolot vastaamaan paremmin nuorten tarpeita.
- Oleskelutiloja eri-ikäisille nuorille
- Viihtyisämpiä paikkoja nuorille
- Nuorten oleskelutiloihin helposti lähestyttäviä valvoja, jotka tarvittaessa osaavat myös auttaa ja neuvoa (esim. läksyissä, työn haussa).
- Nuorille mahdollisuuksia vaikuttaa: nuoria koskevissa asioissa kysytään nuorten mielipiteitä jo suunnitteluvaiheessa.
- Nuorten antama palaute pitää huomioida paremmin nuokkareilla, kouluilla jne. Palautteella pitää olla merkitystä.
- Mahdollisuuksia ja keinoja viestiä kunnan nuorille.
- Nuorten asioista viestiminen esim. wilmassa, koulujen info-tv:ssä jne.
- Opettajat ja muut nuorten kanssa työskentelevät tukemaan aidosti nuorten toimintaa (tekoja, ei sanoja).
- Parempi joukkoliikenne, myös eri kylille
 - Koulu/työaikojen lisäksi tukemaan myös vapaa-ajan mahdollisuuksia
- Kylien välillä liikkuminen paremmaksi ja joustavammaksi (pyörätiet, joukkoliikenne, mahdollisuus saada esim. hyvitystä ryhmien liikkumiseen).

- Eri-ikäisten ja eri kaveriryhmien keskinäiset välit paremmiksi, jolloin esim. tiloissa voitaisiin olla yhtä aikaa.
- Monipuolisemmat harrastusmahdollisuudet
- Lisää ohjaajia eri lajeihin -> aikuisten sitouttaminen
- Liikuntapaikkojen parempi ylläpito
- Nuorille suunnatuista vapaa-ajan tapahtumista pitää viestiä enemmän ja monipuolisemmin.
 - Koululla iso merkitys kaikkien nuorten tavoittamisessa
- Tyrnävä aidosti lapsiystävälliseksi

**ideointiin lisätään NuVan oman kyselyn tulokset*

Yhdistykset-työryhmä

Tärkeimmät havainnot ja toimenpiteet:

- Yhteistyön kehittäminen eri tasoilla
- Yhdistysten yhteinen työntekijä
- Tapahtumien ja matkailun kehittäminen

Kaikki ideat:

- Yhdistystoiminnasta:
 - Yhdistykset toteuttavat paljon toimintaa ja tekijöitä tarvitaan lisää.
 - Yhdistystoiminnan hiipuminen, kun tekijät vähenee ja vanhenee - yhdistystoiminnan kokeminen raskaana (uusien toimijoiden saaminen vaikeaa) - Uusien tekijöiden ottaminen mukaan toimintaan kasvamaan uusiksi tekijöiksi.
 - Kylien kiertäminen ja toisiin tutustuminen.
 - Nuorten ja nuorten perheiden saaminen mukaan toimintaan on haastavaa. Lasten harrastukset ja työelämä vievät suuren osan vapaa-ajasta.
 - Voisiko koululaiset saada opintopisteitä siitä, että he ovat mukana jonkin yhdistyksen toiminnassa?
 - Vapaamuotoisten porina iltojen järjestäminen ja vertaistuki-illat ilman suurempia sitoutumisvaatimuksia.
 - Jokaisen talkootunnin arvostaminen yhtä arvokkaaksi - ei eroa tekeekö tunnin, päivän vai viikon.
 - Monipuolisen toiminnan järjestäminen - nuoret vetämään esim. lasten kerhotoimintaa
 - Yhdistystoimijoiden kouluttaminen - Yhdistystoiminnan perusasioita
 - Yhdistysten viestintäosaamisen lisääminen
 - Yhdistysten liiketoiminnallinen osaaminen ja toiminta
 - Yhdistystoiminnan raskaan maineen puhdistaminen → viestintää ja positiivista palautetta ja palkitsemista → Viestinnällä lisätä yhdistystoiminnan vetovoimaisuutta - Mitä saa: elämykset ja ainekset oman hyvinvoinnin lisäämiseen!
 - Yhteiset nettisivut kaikille yhdistyksille - yhteinen varausjärjestelmä (kunta tekemään?)
- Yhteistyön kehittäminen - Mitä yhteistyö on konkreettisesti?
 - Kylien välinen yhteistyö, eri yhdistysten välinen yhteistyö, yhteistyö yritysten ja kunnan kanssa. Hyötynä: Sosiaalinen pääoma kasvaa

- Norsu yhdistämään toimijoita ja käynnistämään toimintaa?
- Yhdistysten yhteistyön lisääminen - yhteiset hankkeet, tapahtumat ja työntekijät
 - Voimien yhdistämisestä hyötyvät kaikki, esim. Siltojen Temmes tapahtuman kehittäminen entistä enemmän yhteiseksi tapahtumaksi.
- Enemmän yhdistysten yhteistyötä - yhdessä tehtäisiin isompia tapahtumia ja isompia hankkeita (vaatii saman paperityömäärän, tekikö asiat yksin vai yhdessä). Nyt kilpaillaan samoista osallistujista ja ihmisistä.
- Tarvitaan yhdistysten yhteinen työntekijä auttamaan mm. rahoitusten hakemisessa → Toiminnan käynnistäminen hankkeena → Haaste jatkuvuuden turvaaminen? Kuka maksaa palkan? → Kuntakin hyötyy → Voisiko työntekijän palkkaamiseen saada 100% tukea?
- Onko olemassa muita tapoja tehdä asioita kuin yhdistystoiminnan kautta? Korvaako jokin muu toimintamalli yhdistystoiminnan tulevaisuudessa? Liiketoiminnallisuus?
- Yritys-yhdistys yhteistyöstä → Tavoitteena bisneksen kehittäminen? Miten edesauttaa yritystoimintaa yhdistystoiminnan kautta? → Toiminnan puitteiden luominen ja asioiden kokeileminen ja testaaminen aluksi yhdistyksen toimintana → jos homma kannattaa, niin yrityksen perustaminen tarvittaessa / toimiva yritys ottaa kopin toiminnasta.
- Rahoituksista:
 - Palkkatukien ym. hyödyntäminen
 - Kunnan väliaikaisrahoitus hankkeille, koska tuet tulevat jälkikäteen.
 - Talkootyön hyväksyminen myös kehittämishankkeisiin - kylillä olevan osaamisen hyödyntäminen ja arvostaminen
 - Talkootyötä mahdollisimman paljon myös investointihankkeisiin
 - Hankkeiden rahoitus on monelle yhdistykselle ongelma. Voisiko myös isojen hankkeiden avustusta saada etukäteen? 15 000 euron aloituskassa tekemiseen.
 - 10 000 euron "paniikkiraha", jotta aloitettu asia saadaan valmiiksi, jos muuten uhkaa jäädä kesken
 - Isot nykytaiteen tapahtumat ovat haastavia järjestää. Talkootyönä ei ammattilaisia kehtaa ja voi aina pyytää mukaan tapahtuman toteuttamiseen. Ammattilaisten palkkatyöhön pitäisi olla tukea, nyt sitä ei saa mistään.
 - Yhteisö Leader- ja Teemahanke-rahoituksen jatkaminen (jatkuva haku, helppous, ei Hyrrää välissä)
- (Lähi)Matkailun kehittäminen:
 - Yhdistykset tuottamaan luontopolku opastukset matkailijoille - onko tienestiksi asti?
 - Elämymatkat - Liminka-Oulu alue otettava huomioon yhteistyön kehittämisessä, ovat lähellä (kansainväliset matkailijat, esim. Kiina)
 - Matkailun kehittämisen haaste: Tyrnävä ei ole luonnollista matkailualueetta. → Tyrnävän vetovoimatekijöiden esille kaivaminen!
 - Lakeuden avaruus - tyhjässä maapallon keskellä
 - Maiseman hyödyntäminen (Suomen suurin peltoaukea, lakeus)
 - Kulttuuriympäristön tuotteistaminen
 - Matti Alasaarela ja linnut - yhteistyö Limingan kanssa
 - Majoituspaikkojen tarve - olevien yritysten lisäksi esim. maatalojen kannustaminen maatilamajoitukseen (aitat, maatilan työt), kotimajoitus (AirBnB)
 - Innokkaiden toimijoiden kartoittaminen, kilpailutilanteen huomioiminen, AirBnB-haasteet

- Kyläloma - maatilamatkailun kehittäminen (useampi maatila yhteistyöhön) B&B - tyyppisesti
- Minitalo-majoitus - isot lasiseinät peltoaukealle
- Kesäteatteritoiminnan kehittäminen?
 - Maatilamatkailun yhteyteen, esim. Jyväskylässä Ränssin Kievari hyvä esimerkki (ruokaa, majoitusta, teatteria, vetää bussilasteja väkeä)
 - Limingassa yritetään teatteritoiminnan elvyttämistä? Tyrnävälle jotain muuta? Esim. Ala-Temmeksen Vilimi-festivaalin elvyttäminen? (elokuva, ohjaaja paikalla, ruokaa)
 - 4-tiellä matkaavien pysäyttäminen → Matkaparkkien perustaminen caravaanareille - vaatimustaso korkea, palveluiden oltava kohdallaan, sähkötolpat autoille → hyviä sijainteja esim. Temmeksen kotiseutumuseo ja Markkuun koulu (petipaikat)
- Markkuun kehittäminen esim. leirikoulukeskukseksi, majoituspaikkana, hyvinvointikeskuksena → yritystoiminnan kehittäminen - yrittäjiä samalta kylältä mukaan toimintaan

Virkistys ja vapaa-aika:

- Reitistöjen kehittäminen (mm. fatbike) Oulusta ja Kempeleestä Tyrnävälle, Murtoon ja Markkuulle
 - Erialaisten reitistöjen yhdistäminen, hienojen maisemien ja kohteiden esille tuominen
 - Olevien luontopolkujen kunnostaminen ja hyödyntäminen (esim. Temmeksen aarnialueen polusto, Markkuun luontopolku)
- Tyrnävälle hyvinvointia lisääviä lähiliikuntapaikkoja (vertaa esim. Ala-Temmeksen Sykepuisto)
 - Lähiliikuntapaikkojen tekeminen esim. leikkipuiston yhteyteen.
- Eri-ikäryhmille liikunnan tukeminen - hyvinvoinnin lisääminen
 - Senioreiden liikunta, nuorille esim. skuuttiramppi
- Liikuntapaikat ovat samalla yhteisiä kokoontumispaikkoja ja niiden merkitys on suuri.